

-Yazı dizisidir-

BİRİNCİ YAZI: Sorular

Bazı ayetlerde dua edilince Allah'ın karşılık vereceği yazıyor. Ben yıllardır dua ediyorum, hiç bir duam kabul olmadı. Allah neden benim dualarımı kabul etmiyor? Tamam, namaz kılmıyorum, kapalı değilim, Kuran okumasını biliyordum, ilgilenmediğim için unuttum... Benim gibileri çok ama adamlar zengin, mutlu huzurlular. Hatta çoğu zengin görgüsüz, kibirlinin teki, Allah onlara veriyor da bana neden vermiyor? Ben halime her zaman şükreden bir insanım, hiç bir zaman keşke daha çok zengin olsaydık demedim. Haram mala yan gözle bakmadım, hırsızlık yapmadım, elimden geldiğince iyilik de yapıyorum ama dualarım kabul olmuyor işte. Her gece dua ediyorum "Bizi rahatlatacak kadar sağlık ver, para ver, huzur ver" diye ama hiçbiri olmuyor. İsyan etmek istemiyorum ama nereye kadar sabredeyim? Bazıları her şeyin bir zamanı olduğunu veya cennette binlerce kat fazlasını alacağını ve beklememi söylüyorlar. Ben ne yaptım da veya ne suç işledim de Allah benim dualarımı kabul etmiyor? Dualarımızın hiç biri kabul olmuyor. Boştan yere bugün kandil deyip dua etmeyin. Allah umursasa belki kabul olur. Kadir gecesi Allah "Şifa isteyen yok mu, vereyim" diyor. On yıl oldu, daha şifa verilmedi. Yaşlandıktan sonra mı verecek şifayı? Benim bir tane duam bile kabul olmadı. Han, duan kabul olur, dersin ki "Allah var, beni duydu". Hiç bir dua kabul olmayınca artık Allah'ın varlığından bile şüphe duymaya başlıyorum. Bizi aldattılar mı, bunca yıl boşluğa mı konuştuk?

GİRİŞ

Kabul gören anlamına göre **DUA**, Tanrı'ya yalvarma, Tanrı'dan yardım dileme, yakarma, yakarış anlamına geliyor. Sözlüklere göre başkasından isteyince dua olmuyor, yalnızca Tanrı'dan veya Tanrı yerine konan varlıktan isteyince dua oluyor. Bu, aslında bir terim anlamıdır. Oysa aynı sözcüğü Arapça sözlükte bulduğumuzda "çağrı/çağırma" anlamıyla karşılaşıyoruz. Özellikle Tanrı'ya yapılan çağrı değil, her anlamıyla çağrı. Türkçe ve Arapçada aynı sözcüklerden söz ediyor gibi görünmemize rağmen böyle ciddi bir anlam farkıyla karşılaşmamız şaşırtıcı değil, bilinen bir olgu. Bu konuya eğilmek istiyorsanız şu yazı iyi bir başlangıç noktası olabilir: [LİNK](#)

Bu çalışmada Kuran'daki "dua" kavramını inceleyecek ve geleneksel duayla karşılaştıracam. Yazının sonunda meramımı yeterince ifade etmeyi başarabilirsem, "Neden dualarım kabul olmuyor?", "Neden bazılarının/kötülerin/hak etmeyenlerin duaları kabul oluyor?" "Nasıl dua etmeliyiz?", "En etkili dualar nelerdir?" gibi sorular ve arayışlar da cevap bulmuş olacak. Duanın ne olduğu ve olmadığı konusunda buradaki açıklama, ulaştığım en tutarlı ve tek tutarlı açıklamadır. Sunduğum kanıtlar aynı zamanda bu açıklamaya nasıl ulaştığım sorusunun yanıtıdır. Olabildiğince saydam olmaya çalışıyorum. Bu işin gizli, esrarlı bir yanının olduğunu öne sürenlere karşı temkinli olmanızı ve her zaman mantıksal kanıtlar aramanızı öneririm.

Bu konu rahatlıkla bir ya da bir kaç kitap konusu olacak kadar ayrıntıya sahip olabilir, çünkü Allah'ın neye karşılık vereceği ve karşılığı nasıl vereceği konusunda yüklüce uydurma var. Uydurma geniş ve derin olunca, kültüre, zihinsel süreçlere, davranışlara işlemiş olunca doğrusunu anlatmak uzun sürebiliyor. Kendisini 140 harfle sınırlı kalmış cümlecikleri, resimli görsellerin yanına iliştilivermiş sloganları okumaya alıştırmış olanlar, yazının uzunluğundan soğuyabilir. Okumayanlar, yazıda tartıştığım konular üzerine düşünmeyenler, yazıya şöyle bir göz gezdirip "bana kestirme bir yol gösterilmiyor, ben de bir dua tarifi verecek sanmıştım" diyenler zaten duanın ne demek olduğunu bu tavırlarını değiştirmedikçe asla anlayamayacaklar. Bu kavram Kuran'da önemli bir orta konu sayılabilir. Gündelik yaşamda insanların Tanrı'yla ilgili düşüncelerini, kafalarındaki Tanrı tasavvurunu belirleyen çok önemli bir konu olduğunu görüyoruz. Bu yüzden yazıyı eleştirel bir gözle ve düşünerek okumanızı tavsiye ediyorum.

Öncelikle birlikte düşünebilmek adına birinci bölümde bazı sorular soracağım. Bunlar aslında hepimizin zihinlerinde olan ama bazılarımızın sormaya cesaret edemediği sorular; bunlar başta sizi rahatsız edebilir fakat bir konuya cevap arıyorsak öncelikle korkmadan soru sormamız gerek ki, bulduğumuz cevapların geçerli ya da geçersiz olduğunu test edebilelim. Daha sonra konuyu Kuran ayetleri bağlamında incelemeye çalışacağım, Kuran'da geçen "dua" sözcüğünün ne olduğunu delilleri ile tartışacağım.

Son bölümde ise ilgili konuları tartışarak neyin ne olduğunu yerli yerine oturtmaya çalışacağım.

Bölüm 1: Sormamız gereken sorular

Evren, nedenler ve sonuçlar ilkesiyle işler. Herhangi bir ortamda herhangi bir yasanın varlığı,

bilinen neden sonuç ilişkilerinin varlığı demektir. Yerçekiminin varlığı, desteksiz kalan nesnelere düşeceği anlamına gelir. Adam öldürmenin yasak oluşu, öldürenin cezalandırılacağı anlamına gelir. Bunu bildiğimizden olsa gerek, nedenin sonucu hemen doğuracağı veya bir başka deyişle eylemimizin sonucunu kestirebildiğimiz işlerde genellikle dua etmeyiz, yani Tanrı'ya yakarmayız. Kırmızı ışıkta beklerken "Allah'ım yeşil yansın lütfen" demeyiz, yanacağı neredeyse kesindir.

Mesela bir yaratıcının varlığını tanımayan bir kişi ile şu konularda bahse girer misiniz?

İnanmayan kişinin iddiası: Sana bir ay süre. İstediyin kadar dua et, nasıl ediyorsan et bu sürede. Duanın kabul olması için gerekli ne varsa yerine getir. Sonra şu işleri yapacağız:

- 1-) Ben senin evinin camına bir çekiçle olanca gücümle vuracağım ama cam kırılmayacak. Kırılırsa ben kazanırım.
- 2-) Otuzuncu kattan atlayacaksın ama burnun bile kanamayacak. Kanarsa ben kazanırım.
- 3-) Eti sıcak havada uzun süre bekleteceksin, asla sineklenmeyecek, kokuşmayacak. Yoksa ben kazanırım.

Benzeri konularda, yani nedenler ile sonuçların hemen ortaya çıktığı için veya nedenler ile doğurduğu sonuçları kestirebildiğimiz için dua etmeyiz. Otuzuncu kattan karpuzu aşağı attığımızda "Allah'ım ne olur yere düşsün" demeyiz veya "Allah'ım yere düşmesin" diye dua etmeyiz, bu konuda bir iddiaya da girmeyiz. Sıcakta kalan et elbette sineklenir ve kokuşur, böyle bir şey için "Allah'ım et bozulsun" veya "bozulmasın" diye dua etmeyiz.

Peki, dua edenler genelde hangi konularda dua ederler?

- Allah'ım bana iyi bir iş ver...
- Allah'ım bana iyi bir eş ver...
- Allah'ım işlerim iyi gitsin, zarar etmeyeyim.
- Allah'ım sınavım iyi geçsin...
- Allah'ım hastam iyileşsin...
- Allah'ım sen koru evimi, hırsız girmesin...
- Allah'ım kazasız belasız gidelim trafik kazası yapmayalım.
- Allah'ım kötülerini mahvet, kahret!
- Allah'ın açlara, çaresizlere yardım et.
- Allah'ım vatana millete zeval verme.

Dualarımızın içeriğinin bu ve buna benzer konular olmasının nedeni, bu tip eylemlerimizde neden ile sonuç arasında geçen sürede var olan "bilemediğimiz/karanlık" alanlardır. Biz bu

karanlık, kestiremediğimiz etkenlerle dolu süreçlerin istediğimiz gibi sonuçlanması için “yardım” bekleriz. Örneğin, kapımızı kilitleyip çıkmışızdır. Ama evimizin bulunduğu mahalleye hırsız uğrayabilir. Çalmak için bizim apartmanımızı seçebilir. Apartmanda da bizim dairemizi seçebilir. İşte biz bu bilinmez/karanlık alanlar için “yardım” isteriz. Yani aslında biz Allah’ım evimi koru derken, “Allah’ım mahallemize hırsız uğramasın, bizim apartmanı seçmesin, bizim kapıyı seçmesin” diye dua ederiz. Allah’ım benim hesaplayamadığım olasılıkları sen hesap et! (Asla hırsızlık vakası yaşanmayan köylerde kapıların asla kilitlenmediğini biliyor muydunuz?)

Peki bu çelişkili bir davranış değil midir? Evrende işlerin neden-sonuç ilişkisi ile yürüdüğünü kabul ettiysek, otuzuncu kattan attığımız bir nesnenin yere düşmesi veya düşmemesi için dua etmiyorsak, sırf yaptığımız eylemler ve sonuçları arasında öngöremediğimiz alanlar olduğunda neden dua ediyoruz?

Bir örnekle işleri biraz daha karmaşıklaştırıyım:

Diyelim ki büyük para ödüllü bir kura çekilecek. Kura torbasında sadece “KAZANDINIZ” yazan tek bir kağıt var ve katılımcı da sadece sizsiniz. Elinize torbaya daldırırken içerisinde zaten sadece “kazandınız “ yazan kağıttan başkaca bir kağıt olmadığını bildiğiniz halde, “Allah’ım ne olur bana çıksın” diye dua eder misiniz? Ama aynı torbaya içi boş olan bir kağıt daha atıldığında kazanma ihtimaliz yarıya düşeceği için bu sefer dua etmeye başlarsınız. Kura torbasında boş kağıtların sayısı arttıkça “KAZANDINIZ” yazan kağıdı çekme ihtimaliniz azalır ve siz daha çok dua etmeye başlarsınız.

Diyelim ki bu çekilişin tek katılımcısı siz değilsiniz. 1.000.000 katılımcı var ve hepsi elini torbaya daldırıp bir kağıt seçecek. Yani kazanma ihtimaliniz 1/1.000.000 (milyonda bir) Ve her katılımcı “Allah’ım ne olur bana çıksın” diye yalvara yakara dualar ediyor. Sonuç olarak büyük para ödülünü sadece bir kişi kazanacak. Kazanan kişi de paraya en ihtiyacı olmayan, en zengin kişi oldu? Bu duruma siz ne dersiniz? Neden o kazandı? Peki, bu çekilişi paraya en ihtiyacı olan kazansa idi adalet yerini bulduğu için mi öyle olmuş olacaktı? Ya katılımcılar arasında hiç “dua etmeyen” bir kişi, mesela bir tane ateist olsaydı ve çekiliş ona çıksaydı ne düşünürdünüz? Peki, bir milyon katılımcı arasında kazanan kişiye neden “şanslı/talihli kişi” diyoruz da “duası kabul edilmiş kişi” demiyoruz? Ateist katılımcının dua ettiğini görmüyor olmamız, onun Kuran’daki anlamıyla Allah’ı *çağırmadığı* anlamına gelir mi?

Sizce burada bilinen “dua” anlayışının getirdiği mekanizmada aksayan bir şey yok mu? Acaba Kuranda anlatılan “dua” bu olmayabilir mi?

Sorulara devam edelim:

Birisi size haksızlık etse, canınızı çok yaksa ve siz onun gece evini yaksanız kanunlar önünde suçlusunuz. Hakkınızı kanunlar çerçevesinde aramalısınız.

Peki siz bu kişiye “inşallah evin yanar” diye yürekten dua (beddua) etseniz ve o gece adamın evi yansa ne dersiniz? “Allah duamı kabul etti, adalet yerini buldu, o adam bana haksızlık etti, Allah intikamımı aldı...” dersiniz veya içinizden böyle düşünürsünüz. Peki ertesi sabah bu kişi avukatlarla kapınıza dikilse ve “sana dava açtım, senin duan yüzünden evim yandı, evimin ve içindekilerin parasını sen ödeyeceksin” dese ne cevap verirsiniz? Bu benim duamla olacak iş değil, sorumluluk kabul etmiyorum” mu dersiniz yoksa “evet sorumluluk benim mi dersiniz? Ola ki “evet benim duam ile oldu” derseniz sizi ciddiye alan bir “hakim” çıkar mı? (Bu hakim dünyanın en inançlı hakimi olsa bile)

Şimdi size başka bir soru: Dünyaya kötülük hakim dersem herhalde buna kimse itiraz etmeyecek... Zorbaların/gücü yetenin istediği gibi at koşturduğu bir dünyada yaşıyoruz. Haberlerde hemen her gün ülkesinde savaş/iç savaş olan insanları görüyoruz. Bu işin görünen kısmı. Farkında olmadığımız, varlığını görmediğimiz/ görmek istemediğimiz pek çok kötülük dünyaya hakim. Peki soru şu, “bu kötüler nasıl bir dua ediyorlar ki, hep onların duası kabul oluyor?” Neden tüm dinlerin tüm tapınaklarında yapılan hiç bir dua dünyayı düzeltmiyor?

Biraz daha kişisel sorular sorarak “sorular” kısmını kapatalım:

Neden bazı insanlar kolay kazanıyor, işleri rast gidiyor? Neden bazı insanların çilesi bir türlü bitmiyor? Başımıza gelen kötü şeylerin sebebi işlediğimiz kusurlar mı? Peki gözümüzün önünde kusur işleyip duran ya da bizden daha kusurlu olarak nitelediğimiz bazı insanların neden işleri tıklarında? Bütün bunlar birer sınav mı? Sınavsa küçük masum çocukların sınavı ne?

İşleri yolunda gidenler bizim bilmediğimiz bazı etkili duaları mı biliyorlar? Yoksa şanslılar mı? Şans nedir?

Bu soruların içerisinde kişisel yorum barındırmayan ve ikna edici cevapları var mı?

-DEVAM EDECEK-